

Pham Van Dong köszönő távirata Kállai Gyulához

A napokban a Vietnami Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa meghallgatta a kormány gazdasági küldöttségének a szocialista országokban tett baráti látogatásáról szóló beszámolóját. Ezzel kapcsolatban Pham Van Dong elvtárs, a Vietnami Demokratikus Köztársaság miniszterelnöke, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottsága, a VDK-kormány és a vietnami nép nevében az alábbi köszönő táviratot intézte Kállai Gyula elvtárshoz, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnökéhez:

„A Le Thanh Nghi elvtárs vezette gazdasági kormányküldöttség a közelmúltban sikeres tárgyalásokat folytatott a Magyar Népköztársaság kormányának illetékes vezetőivel az 1967. évre szóló segélyről és a kölcsönös áruszállításokról.

A jelenlegi helyzetben az amerikai imperializmus fokozza és kiszélesíti agressziós háborúját országunk ellen. Ilyen körülmények között pártunk Központi Bizottsága és kormányunk különösen nagyra értékeli az országaink közötti ez alkalommal aláírt segély- és árucserforgalmi egyezményeket. Igen értékesnek tartjuk a magyar segítséget, mely erősíti nemzetvédelmünket és gazdaságunkat, hozzásegít bennünket az amerikai imperialista agresszor legyőzéséhez. Ez a segítség közös forradalmi ügyünket szolgálja, hozzájárul népeink harci szolidaritásának erősítéséhez és fejlesztéséhez, testvéri együttműködésünkhöz.

A Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottsága, a Vietnami Demokratikus Köztársaság-kormány és a vietnami nép nevében őszinte köszönetet mondok azért az értékes segítségért, melyet a Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar kormány és a Magyar Népköztársaság népe internacionalista szellemben nyújtott népünknek az amerikai agresszorok ellen a nemzet üdvéért folytatott igazságos és győzelmes harcához.

Köszönetet mondok önnek azért a baráti és meleg fogadtatásért, melyben a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány gazdasági kormányküldöttségünket részesítette.

Szeretetteljes üdvözlétemet küldöm önnek, Elnök elvtárs, s kívánok önnek jó egészséget.

PHAM VAN DONG,
a Vietnami
Demokratikus Köztársaság
miniszterelnöke

Befejeződött a szüret

Kezdődik az újborok palackozása

A Csongrád és Szolnok vidéki Állami Pincegazdaság felvásárlási osztályának jelentése szerint az utolsó fűrtők is lekerültek a tőlékről, befejeződött a szüret. A terméshozam — amit nagyban befolyásolt az időjárás — vidékenként változó. A betakarítás nem a legkedvezőbb körülmények között történt. A szeptemberben hullott nagy mennyiségű csapadék arra kényszerítette a gazdaságokat, hogy a szokottnál korábban kezdjék meg a kadarka és az ezerjók szedését. Csongrád megyében az esőzések tízsázalékos, Szolnok megyében pedig hússzázalékos kiesést okoztak. A holdankénti szőlőtermés a pincegazdaság

egész területén tizenhét mászsa, ami a tavalyi nagyon gyenge termésnek jó kétszerese. Jól „mutatkoztak be” az idén termőre fordult új telepítések; hozamuk mindenütt magasabb a régi telepeknél.

A szőlőre palackozó üzemen rövidesen megkezdik az újborok üvegekbe öntését és szállítását. Még november hónapban mintegy kétezer hektoliter kövidinka kerül palackokba az öbörökon kívüli. Decemberben már megháromszorozódik ez a mennyiség, januárban pedig főként idei termésű pusztamérgesi rizlinget, csongrádi kadarkát, ezerjót, kövidinkát, s más kedvelt alföldi borfajtákat szállítanak országsszerte.

Holnap kezdődik az újoncok bevonulása

A Honvédelmi Minisztérium tájékoztatója

A sorozás már országsszerte befejeződött — mondották a Honvédelmi Minisztériumban. — Megállapítható, hogy a sorkötelekorú állampolgárok ilyen irányú kötelezettségüknek — ezúttal is — felelősen, lelkiismeretesen eleget tettek. A sorkötelesekre az általános és technikai műveltség növekedése jellemző. Különösen nagyarányú a fejlődés a fiataloknál az egészségi állapot, a fizikai alkalmasság és az állóképesség tekintetében.

A továbbiakban a minisztérium illetékesei közölték, hogy a sorkötelesek behívása már nem kapcsolódik ki-fejezetten az őszhöz, mint a korábbi években. Januártól decemberig ugyanis különböző időszakokban hívják be az újoncokat, illetőleg szerelik le a sorkatonai szolgálati idejüket már letöltött fiatalokat.

A hadsereg, a határőrség, a karhatalom, valamint a polgári védelem alakulatainak országsszerte felkészülte a leszerelésre és az újoncok fogadására. Ünnepeken búcsúznak majd a leszerelők, s ugyanígy fogadják

a helyükre érkező fiatalokat.

Az idei utolsó behívásokra a következő hetekben kerül sor. A bevonulás napjai: november 14. 24 és 25. A szolgálati idejüket letöltött katonák november 17—18-án szerelnek le. Egy kisebb hányada a sorállományának — szolgálati érdekéből — az elmúlt évek gyakorlatával megegyezően csak decemberben szerel le.

A honvédelmi törvényben foglaltaknak megfelelően az idén befejeződik az áttérés a sorkötelesek 18. életévében történő behívására. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy most minden 18 éves fiatalot behívják sorkatonának, mert a sorállomány jelentős része — tanulmányok folytatása, egészségi, vagy egyéb fontos ok miatt — szolgálatkészségben részesül, és csak később vonul be.

A minisztériumban felhívják a figyelmet arra, hogy a bevonuló munkaviszonya sorkatonai szolgálatuk ideje alatt nem szűnik meg, leszerelésük után munkahelyük köteles visszafogadni őket.

Lakáskérdés - lakásügyek

FONTOS TÁRSADALMI probléma a lakáskérdés. Ez is a múlt igazságtalan társadalmi viszonyainak hagyatéka. Megoldani azonban ezt is — mint annyi más kérdést — a szocialista társadalomnak kell. A megoldás éppen úgy nem történhet egy-két esztendő alatt, mint ahogyan ez a probléma sem egy-két évtized alatt alakult ki. De a szocialista társadalmi rendszer **e fontos szociális kérdés megoldását az első köztől kezeli.** Valamennyi öt-éves tervünkben lakásépítésre igen jelentős összeget fordítottunk és fordítunk. Nem annyit, mint szívéből szeretnénk, de egy év alatt is többet, mint a néphatalom előtt bármely kormányzat tette egy-egy évtized alatt. Ez természetes, hiszen ennek kell következnie a szocializmus szelleméből. Csak az igazságtalanság, ha akad valaki, aki a múlt rendszer okozta lakásnehézségeket a szocialista társadalmi rendszer nyakába akarja varrni. Mert van példa ilyen torzult szemléletre — sőt egyik-másik lapunkban, folyóiratunkban ez napvilágot is lát! —, mintha a lakáskérdés megoldása csupán azon múlna, akarja-e megoldani ezt a problémát mondjuk egyik-másik erre hivatott vezető, a kormányzat, vagy sem.

Ha valaki ismeri a lakásnehézségeket, elsősorban a tanácsok és a kormányzat ismeri, hiszen a tanácsoknak pontos képük van területük lakásigényeiről, a meglévő lakások állapotáról, a legjobban ismerik, hol akar a lakókra omlani a fal, s pontos elképzeléseik, terveik vannak a kérdés megoldására. Persze mi sem lenne könnyebb most, mint a reális lehetőségeket félresöpörve, csak a követelésekkel előállni. Pedig ilyen olcsó demagógiára meggyünkben is akad példa.

Szerkesztőségi postánkban az emberek ügyes-bajos dolgai ismertető levelek között is egyike a leggyakoribbaknak a lakásügyekkel foglalkozók. Hivatalos szervek, tanácsok, s más közéleti emberek egyik legtöbbet foglalkoztatott ügyei a lakásügyek. S közben azt látjuk, hogy megyeszerte, s nem kevésbé a megye székhelyén, Szegeden, új és korszerű lakóházak, emeletes bérházak, sőt egész lakónegyedek, lakótelepek nőnek ki a földből. Ha nem is éppen rohamos gyorsasággal (építőiparunk még sok korszerűtlenséggel, helyenként szervezeti problémákkal küzd), mégis minden eddiginél nagyobb ütemben magasodnak a falak, s születnek új otthonok.

MIFÉLE ELEMENDDÖRÖG ez?
Mi hát az igazság?

A kérdés csak azok számára tűnik meghökkentőnek, akik nem próbáltak közelebbről is megismerkedni a lakáshelyzet látszólag szövevényes problémájával, vagy hajlamosak arra, hogy mindenben valami „suskust” lássanak. Egy szóval sem állítjuk, hogy a lakáselosztás mai rendje, formája, lehetőségei mindenben a legjobbak és tökéletesen megoldottak. Az sem tagadható, hogy vannak ügyeskedők, akik meglovagolnak minden lehetőséget, hogy maguknak kapják ki a sült gesztenyét, s nem állják — nem egyszer sajnos sikerrel — félrevezetni a hatóságokat is. Ez mind igaz. Mindent egybevetve — a lakáselosztás jelenlegi rendjének egyes módjait is figyelembe véve — azonban mégiscsak az az igazság, hogy kormányzatunk, s közelebbről a Csongrád megyei és a Szeged megyei jogú városi tanács igen jelentős erőfeszítéseket tesznek a lakásgondok minél hatékonyabb enyhítése érdekében.

E hasábkon már többször foglalkoztunk egy-egy konkrét eset kapcsán is ezzel a kérdéssel. Most, a közelmúltban lezajlott pártértekezletet teszik különösen időszerűvé, hogy újból napirendre tűzzük, s néhány észrevételt tegyünk. A megyei pártbizottság beszámolója külön fejezetben elemezte a lakóhelyi körülményeket, és jogosan állapítja meg, hogy az elmúlt évek során jelentős tevékenységet fejtettünk ki az ezen a területen meglévő gondok enyhítésére. A szegedi városi pártbizottság beszámolója pedig határozottan leszögezi, hogy a lakáshelyzet megjavítását mindig fontos politikai feladatnak tekintették.

Bizonyára így kezelte ezt valamennyi pártbizottságunk, a szegedit azonban azért kell külön is kiemelni, mert a lakáskérdésben a megyeszékhely jellege, fejlődése sajátos helyzetet jelent. Az elmúlt években ugyanis Szegedre a környékbeli községekből a megye, sőt az ország számos területéről igen nagymérvű volt a bevándorlás. A néhány év alatt

bevándorlók száma mintegy 12 ezerre, vagyis mintegy 3—4 ezer családra tehető. E rengeteg ember lakást követel. Pedig Szeged a múltból is súlyos örökségeket hoz. A Horthy-korszakban alig épült lakás: 25 év alatt kevesebb, mint a most eltelt tíz esztendőben. A lakosság nem elhanyagolható rétegei éltek pincelakásokban, amelyek ma már nem tekinthetünk elfogadható otthonnak, s felszámolásuk elengedhetetlen. A pincelakásokból kiköltözők helyébe nem mehetnek újabb családok. Ráadásul az 1950-es évek elején a város fejlődését az akkori kormányzat elhanyagolta, lakások jóformán nem is épültek. Ez a magyarázata, hogy tovább kellett emelni Szeged, de vele együtt a megye városainak — Hódmezővásárhelynek, Makónak, Szentesnek, Csongrádnak — lakás-építési részarányát a falvakkal szemben. Az elmúlt öt évben a lakások kétharmada a lakásellátottság szempontjából hátrányosabb helyzetben levő városoktól épült, egyharmada pedig a községekben. A megyeszékhelyen a már említett okoknál fogva és a bevándorlást különösen figyelembe véve, tízezer lakosonként több mint kétszer annyi lakás épült, mint a megye többi területén, de még így is hátrányos a helyzetünk. A többi megyei jogú városhoz — Pécshez, Miskolcra, Debrecenhez — képest ugyanis még így is lényegesen kevesebb lakás épült föl.

A LEGSZEBB SZÁMADATOK és a legkorszerűbben felépült lakóházak is édeskeveset jelentenek azoknak, akik ma még számukra kedvezőtlen körülmények között kénytelenek élni, többedmagukkal, társbérleti torzalkodások közepette várják, hogy mikor költözhetnek. Ez igaz. És sajnos csupán Szegeden e pillanatban mintegy 7 ezer lakás hiányzik az igények kielégítésére. Különösen az a baj, hogy a jelzett lakáspolitikai tendenciák ellenére is évek óta alig csökken az életveszélyes, vizes, egészségre ártalmas pincelakások száma, s ezzel egy időben a betelepülések növelik a feszültséget, a lakáshiányt — amint azt a Szeged városi pártbizottság beszámolója is megállapította. Ezek tények. A legelkeseredettebb lakásigénylő sem hagyhatja figyelmen kívül, hogy az arra illetékes hatóságok mit tesznek a gondok enyhítéséért, s mindaz, amit tesznek, találkozik-e az emberek jogos igazságérzetével.

Ebbe igyekeztünk egy kis bepillantást nyerni, hogy a helyzet teljes ismeretében, a rendelkezésre álló lehetőségek és az intézkedések mérlegelésével nyújthassunk tájékoztatást, és foglalhassunk állást ebben a létkérdésnek mondható társadalmi problémában. Mert mi sem lenne könnyebb annál, mint felelőtlenül ítéletet mondani és messzemenő következtetéseket levonni egy-egy valóban sajnálatos lakáshelyzet, lakásügy kapcsán. Talán szereznék vele olcsó népszerűséget bizonyos körökben, de magát komolyan tekintő orgánunk nem élhetne ilyen demagóg, méltatlan eszközökkel. Elég sajnálatos, hogy némely folyóiratnál, időszaki lapnál dolgozó kollégáink közül akadnak, akik nem tudnak előállni az efféle csabításnak, és meggondolatlanul tollat ragadnak a jó barát vagy valamilyen áttételes hivatali nexussal rendelkező ismerős lakásügyében. Az ilyen egyéni érdektől fűtött sorokat senki sem veszi komolyan, hiszen kiragadott példák semmit sem bizonyíthatnak. Arra azonban valóban kíváncsiak lehetünk, hogy milyen elvek érvényesülnek a lakáskiutalásoknál?

INFORMÁCIÓKAT szereztünk elsősorban a Szeged m. j. városi tanácsnál, de más tanácsnál is. Az előadottak arról győzték meg, hogy az alapelvek helyesek: mindenekelőtt a nagycsaládok kaphatnak lakást, s előtérben vannak a kis keresetű emberek, valamint azok, akik megállapítottan egészségtelen, sőt életveszélyes lakásban laknak. Gondoskodni kell a fontos népgazdasági érdekből más helyről ideköltözők problémáinak megoldásáról is. Senki sem mondhatja, hogy ezek nem helyes elvek.

A felépült új lakások egyrészt nem minden esetben jelentik a lakáslétszám bővülését, másrészt viszont csak a kisebb hányadával rendelkeznek a tanács, mint kiutaló hatóság. Miért? Az új bérházak egyben a városfejlesztést is szolgálják. Sok bérháznak úgy nyerne a Belvárosban telket, hogy előzőleg néhány lakást felszámolnak. Ezeknek a lakástulajdonosoknak azonban ugyancsak lakást kell adni. Vannak egy város fejlesztésének olyan érdekei is — például ipartelepítés stb. —, ame-

lyek szintén nyomban lakást kívánnak, ez tovább csökkenti az elosztható lakások amúgy is kevés számát. Az 1966-ban felépült és átadásra került 122 lakásból Szegeden számlásra és az új ipartelepek szakemberei később felépítendő lakásai előlegeként 69 lakást adtak, további 31 az üzemek között került elosztásra és csak 22 lakást utaltak ki a tanács lakáshivatal. Ez év szeptemberétől kezdve azonban Szegeden 31 olyan család kapott lakást, aki életveszélyes helyen lakott. Botos Mihály a Vadász utca 3. sz. alatti pincéből 10 tagú családjával a Teleki utca 3. al. Schubert József a Dugonics utcai életveszélyes lakásból 7 tagú családjával a Lenin krt. 39. al. Rácz Béla (Pálfi u. 16.) 4 tagú családjával a Kossuth Lajos sugárútra, Vass Imre, Hunyadi János sugárút 48-ból 8 tagú családjával ugyanebbe az utcába a 15. szám alá költözött, Laudisz Lajos 10 tagú, Hamza Béláné 11 tagú, Bodri János 5 tagú családját stb. szintén életveszélyes épületekből költöztette a tanács megfelelő lakásba, és így tovább.

Mondhatja persze még erre is valaki, hogy tud egy családot Alsóvárosra, vagy itt meg amott, amely vízes lakásban él, pedig most született a negyedik gyerek. Nem vitatkozunk vele. Lehetséges, mert még nem jutottunk el odáig, hogy mindenkit kielégítsünk. Nem mentegetőző érv, de hány és hány ilyen családot örököltünk a múltból? S hányan juttattunk közülük már lakást? Erre kell felelni, s bizonyos, hogy nem kell szégyenkezniük. Pedig mindehhez hozzátehetnénk azt is, hogy a városok, különösen Szeged nagymérvű iparosodásával egyre több szakembert is el kell helyezni. Lakásokban, jó lakásban — nem kivételésszerű, hanem mert szüksége van rájuk a városnak, az egész közösségnek, amely tudásuk által gyarapodik, s így közvetve előbb-utóbb újabb lakásokhoz is juthat. Érvényesíteni kell ezeket a szempontokat is. Ezért is juttattak az illetékes tanácsok lakásokhoz szakembereket, s Szegeden például nem kis számban egyetemi kutatókat.

1962—65-ben például a két szegedi egyetem dolgozó 22 állami, 41 szövetkezeti, 20 emeletráépítési lakást kaptak — s 32 lakást a kollégiumok bővítése és a foglalkoztatás miatt felszámolt lakások helyett. A két egyetemnek most épül 86 lakásos társasháza, és előkészületben egy 100 lakásos társasház létesítése.

Az egyetemi dolgozók részére a lakások zöme természetesen állami segítséggel ugyan, de magánerebből épül. Ugyanezen idő alatt több száz lakásba költöztek munkáscsaládok és más társadalmi rétegek, a pártmunkáspolitikájának megfelelően. (Pedig ehhez nem is segítettek fogadatlán prókátorok...)

A LAKÁSELOSZTÁS rendszerében továbbra is a szociális elveket szükséges erősíteni. Éppen ezért találkozik mind szélesebb társadalmi körök helyesléssel az a vélemény, hogy meg kellene szüntetni az állami lakások „nemzeti ajándék”-jellegét, azaz: ingyen senki se kaphasson lakást. Ez alól csak indokolt kivétel lehet: a túl nagycsaládok és a rendkívül nehéz anyagi helyzetben levők. Ez az elgondolás egybeesik a társadalmi javak igazságosabb elosztásának elvével is. Természetesen az ország erőforrásaihoz alkalmazkodva továbbra is szükséges a lakásépítési hitelkezelési rendszerének — esetleg módosított — fenntartása. Továbbra is szükséges biztosítani, hogy a lakások árát, az eddigi szövetkezeti lakásokéhoz hasonlóan, hosszú lejáratú kölcsön formájában fizethessék vissza a beköltözők. Hogy akadhatnak olyanok, akik netán az ezredfordulói is fizetik a részleteket? Ezt nem szeméretelni kell társadalmunknak — mint némelyek teszik —, hanem inkább javára írni, mert hiszen nem azért tart olyan soká a visszafizetés, mivel az összeg túlzottan magas, hanem a részletek emberségesen kicsire szabottak.

A lakáselosztás rendszerének további igazságos módosításával (és ezzel egyidejűleg természetesen a lehetőségek szerint még fokozottabb lakásépítkezéssel) feltétlenül enyhülne az e kérdés körül társadalmi feszültség. Nyilvánvalóan nem várunk e problémakörben máról holnapra változást, de már csak azért is beszélünk erről, hogy az arra illetékesek a közvéleménnyel egyetértésben alakíthassák ki a leghelyesebb, legmegnyugtatóbb és mindenképp feltett a legigazságosabb megoldást.

LŐKÖS ZOLTÁN—RÁCZ LAJOS